

T. Broeders (Foto Jiri Buller/HH)

'Onderzoek irrelevante theorie ongewenst'

**Chief-scientist van het Nederlands Forensisch
Instituut over de Deventer moordzaak**

Gepubliceerd: 29 juli 2006 00:00 | Gewijzigd: 9 november 2006 11:55

**In de Deventer moordzaak heeft het Nederlands Forensisch
Instituut fouten gemaakt, zegt de advocaat van de veroordeelde.
„Onderzoekers moeten hun mening meewegen.”**

Door onze redacteurs Joke Mat Hester van Santen

Den Haag, 29 juli. Het verzoek om herziening van de Deventer moordzaak, deze week ingediend bij de Hoge Raad, is tegelijk een aanval op het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Dat zou niet objectief zijn en het gerechtshof in Den Bosch, dat fiscaal jurist Ernest Louwes in 2004 tot twaalf jaar veroordeelde voor de moord, onvolledig en onjuist hebben geïnformeerd over het DNA-bewijs in de zaak. Juist dat bewijs bleek cruciaal.

De grote vraag is hoe het DNA van Ernest Louwes terechtkwam op de

blouse van het slachtoffer. Is dit gebeurd tijdens een zakelijk bezoek dat hij als belastingadviseur aan de weduwe bracht op de dag van de moord, óf tijdens het plegen van de moord, óf pas later via 'besmetting' met een ander in beslag genomen voorwerp?

Het NFI concludeerde dat er meer steun was voor de veronderstelling dat de sporen door geweld op de blouse terechtgekomen waren, dan voor de veronderstelling dat dit niet door geweld was gebeurd. Het hof nam dit over. Het schreef in het vonnis dat de DNA-sporen „redelijkerwijs geen andere uitleg toelaten dan dat deze moeten zijn ontstaan bij het plegen van het delict”.

Louwes' advocaat G.J. Knoops, die het herzieningsverzoek opstelde, meent dat het NFI tal van zaken onbesproken liet die de 'geweldshypothese' ondermijnen. Zo kan het NFI volgens hem niet uitsluiten dat de sporen afkomstig zijn van speeksel, dat – via 'vochtig praten' – gemakkelijk kan zijn overgedragen tijdens een gesprek. Prof. Ton Broeders, chief scientist bij het NFI, licht de conclusies van zijn instituut toe.

Kan het NFI uitsluiten dat de sporen afkomstig zijn van speeksel?

„Nee. Voor het aantonen dat iets speeksel is, en bijvoorbeeld geen huidcellen, bestaat wel een test, maar die werkt alleen als je veel speeksel hebt. Zoveel materiaal was er nu niet.”

Waarom wordt er dan toch met zoveel stelligheid vanuit gegaan dat het gaat om sporen die via geweld op de blouse terechtgekomen zijn? Het openbaar ministerie schrijft: „Het NFI karakteriseert een aantal contactsporen [...] als greepsporen.”

„Dat is niet helemaal juist. Wij hebben alleen gesteld dat onze bevindingen waarschijnlijker zijn bij een greepspoor dan bij een aanraakspoor. Greepsporen ontstaan door intensief contact, zoals vastbinden of vastgrijpen. Het spoor bevatte véél DNA. Als je dat vindt, denk je niet dat iemand zachtjes aangeraakt is. Maar daar ligt tegelijk een probleem: hoevéél DNA achterblijft bij bepaalde vormen van contact, weten we niet. Daar is niet veel onderzoek naar gedaan.”

Hoe kan het NFI dan toch concluderen dat er voor de geweldshypothese het meeste steun is?

„We hebben de blouse van de weduwe onderzocht. Vanuit de geweldshypothese verwacht je DNA van de dader op plaatsen waar hij het slachtoffer heeft vastgepakt, en op andere plaatsen niet. Die verwachting kwam uit. Dan is het nog niet vastgesteld dat het zo gegaan is, maar het ondersteunt wel die hypothese.”

Had de hypothese dat de sporen van zakelijk contact afkomstig waren, niet ook onderzocht moeten worden, omdat die van zo'n groot belang is voor de verdachte?

„Die hypothese is uiteraard ook onderzocht, als alternatief voor de intensief-contacthypothese. Overigens, of iets van groot belang is voor de verdediging, of voor het OM, is op zich geen reden. Je kunt ook de hypothese onderzoeken dat het DNA door de politie met een kwastje is aangebracht. Onderzoek naar de mate van steun voor irrelevante hypothesen is niet doelmatig en daarom ongewenst. Als je een blouse vindt die onder het bloed zit, is het niet plausibel te gaan zoeken naar speekselsporen. Iedereen kan tegen ons zeggen: die hypothese klopt niet, er is een betere. Maar dat heeft niemand in 2004 gedaan, ook de verdediging niet.”

De werkster van de vermoorde weduwe heeft voor de rechter bevestigd dat Ernest Louwes op de dag van de moord een zakelijk bezoek aan het slachtoffer bracht. Advocaat Knoops citeert in zijn herzieningsverzoek een notitie van u van april dit jaar, waarin u

schrijft dat de werkster ontkent Louwes die dag te hebben gezien. U betoogt volgens Knoops dat dit 'feit' de geweldshypothese van het NFI ondersteunt. Hij vindt dat u met zo'n uitspraak aantoon niet objectief te zijn.

„Die uitspraak dateert van dit jaar en is gedaan in de marge van onze reactie op de second opinion die Knoops had laten uitvoeren in Engeland. Bij het DNA-onderzoek van 2003/2004 is het NFI beslist niet uitgegaan van een onjuiste voorstelling van de feiten, zoals Knoops stelt. Het NFI heeft zich uitsluitend laten leiden door het sporenbewijs, inclusief het DNA-bewijs. De a-prioriwaarschijnlijkheid of plausibiliteit van de onderzochte hypothese is níet in de conclusie betrokken. Dat blijkt ook uit het feit dat niet is gerapporteerd dat de ene hypothese waarschijnlijker is dan de andere, maar dat er meer steun is voor de geweldshypothese dan voor de zakelijk contacthypothese.

„In onze notitie van april dit jaar zeggen wij alleen dat de zakelijk contacthypothese vooronderstelt dat er een zakelijk contact geweest kan zijn. De werkster van het slachtoffer hééft in eerdere verklaringen ontkend dat ze Louwes die dag heeft gezien. Je kan zeggen: Het is jouw pakkie-an niet wat getuigen beweren. Maar ik ben hoogleraar criminalistiek, ik probeer daarover na te denken. Dat wordt van ons verwacht. Als gevolg van de Schiedammer parkmoord is er nu een 'twijfelprocedure' bij het NFI. Die is erop gebaseerd dat onderzoekers juist wél hun mening meewegen en niet slaafs de vragen van politie en justitie beantwoorden.

„Ik kijk overigens vaak met ongeloof naar de manier waarop rechters omgaan met getuigenverklaringen, zoals van die werkster. Vaak denk ik: die meneer of mevrouw zit te wachten om te zeggen wat de rechter wil horen. De meeste onjuiste veroordelingen in de VS waren gebaseerd op (oog)getuigenverklaringen, blijkt uit onderzoek. Die zijn later door DNA-bewijs weerlegd.

Achtergrond

Recht en Bestuur

Bewoners observeren drugsdealers. "De mensen zijn het zat", zegt de officier.

Onderwijsblog

Bejaarde leraren zijn kanonnenvoer voor hun klas, schrijft Ton van Haperen. Mee eens?

Uruzgan

Nieuws en achtergronden over de missie in Uruzgan.

[advertentie]

